

[Legislació, plans i documents](#) > [Legislació](#) |

CARTA DE BARCELONA (2005)

Pablo Juárez

La Carta municipal de Barcelona, aprovada per unanimitat al plenari de Barcelona el 1997 i al Parlament de Catalunya el 1998 i en espera de tramitació des d'aleshores fins al setembre de 2005, és aprovada per pràctica unanimitat al Congrés dels Diputats el 22 de desembre del mateix any, després de mesos de negociacions intenses i d'endarreriments remarcables. La seva definició última resta pendent de l'aprovació de les reformes de l'Estatut de Catalunya i de la Llei orgànica del poder judicial.

Antecedents [2003](#)

La Carta municipal de Barcelona, també coneguda com Carta de Barcelona, és una proposta de legislació específica per a la ciutat que va ser aprovada al plenari de l'Ajuntament de Barcelona el juliol de 1997 i al Parlament de Catalunya com a Llei 22/1998 el 29 de desembre de l'any següent. El text recollia les aspiracions d'autogovern de la ciutat i proposava un reforç de l'autonomia municipal, la consolidació de la subsidiarietat, un augment de competències i el reconeixement de la capitalitat i el fet metropolità.

Declaracions de bones intencions i primers esculls

En rebre l'esborrany de l'avantprojecte de llei la tardor de 2004, el ministre d'Administracions Públiques, Jordi Sevilla, es va comprometre a desbloquejar-ne la situació i va expressar la seva voluntat que arribés a tramitar-se al gener o a començament de febrer de 2005. Tanmateix, quan aquest termini arribava a la fi, la repercussió als mitjans de comunicació d'un informe del 7 de febrer de la sotssecretaria del Ministeri d'Economia i Hisenda molt desfavorable respecte del document es mostrà com un símptoma clar que el procés d'aprovació no seria tan àgil com aquelles declaracions podien haver fet esperar. Davant la crisi desencadenada, la voluntat conciliadora dels representants de les tres administracions implicades (Govern de l'Estat, Generalitat i Ajuntament) va deixar entreveure, però, que malgrat l'existència d'evidents discrepàncies entre ells, la proximitat política dels respectius equips de govern incrementava la voluntat d'apropar postures.

Així, la possibilitat que aquell informe, que posava en dubte reiteradament la justificació de l'establiment de regulacions especials per al municipi en matèries de competència estatal (manifestant objeccions a quarantatres dels cent quatre articles i a diverses disposicions), constituís un fre per a l'avenç de les negociacions va ser descartada des de Catalunya amb les declaracions tant del conseller de Relacions Institucionals, Joan Saura (Iniciativa per Catalunya - Verds, ICV), com de l'alcalde de Barcelona, Joan Clos (Partit dels Socialistes de Catalunya, PSC), que en van destacar el caràcter tècnic i no polític i la manca de vigència, atès que l'Ajuntament ja hi havia presentat una contraproposta. Això últim també ho va remarcar, des del Govern de l'Estat, el secretari d'Estat de Cooperació Territorial, José Luis Méndez Romeu, que a més va expressar la seva confiança que l'acord total entre les administracions s'assolís abans de finalitzar el mes. Anàlogament, el secretari general del Departament de Relacions Institucionals, Francesc Baltasar Albesa (Iniciativa de Catalunya - els Verds, ICV), va revisar les previsions temporals inicials per l'arribada de la Carta al Congrés dels Diputats en situar-la "abans de Setmana Santa". Per anar avançant per separat en la negociació, es van constituir tres diferents comissions.

Les negociacions enroquen

Convergència i Unió (CiU) com el del Partit Popular (PP) van demanar a Clos que evités una rebaixa de l'articulat consensuat pels grups polítics catalans. Quan, passades cinc setmanes sense que s'iniciés la tramitació de la Carta, es va fer evident un nou retard, el 15 de març els presidents d'ambdós grups, Xavier Trias (CiU) i Alberto Fernández Díaz (PP) respectivament, el van retreure a l'equip de Govern. En aquell moment, l'acord estava aparentment assegurat en matèria d'infraestructures i obres públiques, però no es podia afirmar el mateix als apartats de Justícia i Finançament, pilars bàsics de la Carta. El quart tinent d'alcalde, José Cuervo, es va referir a l'existència de certes tensions en el si de la negociació, atribuint-les a la importància de les qüestions tractades, i va expressar la seva confiança d'arribar a un acord definitiu durant la primavera. Una setmana després, l'alcalde asseguraria que les discussions havien enrocant per primer cop, i que el document estaria enllestit perquè fos aprovat al Congrés en un màxim de dos mesos (és a dir, a final de maig).

A mitjan mes d'abril es va tenir notícia d'un pacte al capítol de Justícia. Després d'una reunió celebrada entre Sevilla i Clos el 19 d'abril, va quedar clar, però, que a l'apartat econòmic, durant la negociació, encapçalada per part de l'Ajuntament per Cuervo, amb el Ministeri d'Economia i Hisenda, les posicions continuaven allunyades, especialment pel que feia a la gestió per part de l'ens municipal de percentatges d'impostos estatals. Al mateix temps que Clos informava de l'acord respecte de l'equiparació de Madrid i Barcelona en termes de renda per càpita, el tinent d'alcalde admetia la dificultat d'arribar a recaptar la xifra (de 100 MEUR), a la qual s'aspirava inicialment. En resposta a aquests esdeveniments, van guanyar intensitat les crítiques de l'oposició municipal, que van alertar sobre

el fet que l'alcalde estigués negociant la Carta "en solitari", símptoma a parer de CiU i del PP del trencament del consens municipal existent fins al moment entorn del document.

Principi d'acord entre les administracions i esforços per reconstruir el consens municipal

El 30 de maig, Sevilla, Saura i Clos van avançar un principi d'acord sobre l'esborrany de la futura llei, que preveien poder fer ratificar el 15 de juny per part d'una comissió mixta integrada per Estat, Generalitat i grups municipals. Si bé incloïa tot un conjunt d'especificitats que reconeixien la capitalitat i les despeses de suplència de la ciutat, per assolir-lo s'havia renunciat a la fórmula de finançament original (la cessió d'impostos estatals) en favor d'una negociació quinquennal de fons específics per a tres grans àrees competencials: cultura, justícia de proximitat i transports públics i mobilitat. Des de l'equip de Govern es va voler treure importància a aquest fet, destacant en canvi el reconeixement del "fet metropolità"; l'equiparació financera amb Madrid; l'assoliment d'una participació del Govern de l'Estat en infraestructures semblant a la de la capital de l'Estat; l'increment de la participació de l'Ajuntament en la gestió del port, els aeroports, els serveis ferroviaris, les telecomunicacions i el patrimoni històric, i l'obtenció de més de la meitat dels diners previstos.

Com a dificultat conjuntural innegable, es constata la simultaneïtat de la negociació en procés amb altres com la de la reforma de l'Estatut de Catalunya i la de la Llei orgànica del poder judicial, del resultat de les quals quedava a expenses en alguns dels seus capítols. En el mateix sentit, la creació prevista de l'Àrea Metropolitana de Barcelona hi havia de constituir un factor determinant.

En aquest context l'oposició municipal, després de rebre el 6 de juny una còpia de l'esborrany al qual es preveia presentar-hi esmenes durant no més d'una setmana, va augmentar el to de les seves crítiques, objectant entre altres aspectes la brevetat del termini. Ni CiU ni el PP es van desmarcar, però, del procés. Al mateix temps que Trias anunciava que si no s'introduïen canvis importants al document el seu grup no hi donaria suport, aquest elaborava propostes específiques encaminades a evitar-ho, de les quals un aspecte remarcable era la voluntat d'atorgar a la fórmula acordada un caràcter transitori, amb compromís de temporalitat, que permetés accedir a les aspiracions inicials del consistori en matèries bàsiques com el finançament i la justícia, un cop superada l'excepcional conjuntura. Per part del PP, el principal punt de desacord se centrava entorn de l'elecció dels jutges a l'apartat de justícia de proximitat. La densitat de les converses i la voluntat d'ampliar el consens van portar l'equip de Govern a ampliar els terminis de negociació i a ajornar l'esperada ratificació de la Carta.

De l'aprovació a l'Ajuntament al brindis al Congrés

Finalment, el 17 de juny tots els grups municipals a excepció del PP hi van votar a favor al consell plenari. CiU va prendre la decisió de fer-ho en ser acceptades les seves esmenes i en assegurar-se que el futur sistema de finançament es basaria en la participació d'impostos un cop aprovat l'Estatut, que el model de justícia de proximitat seria desenvolupat i que a la Carta s'explicitaria que en l'origen hi ha el fet que Barcelona és la capital de Catalunya. El PP, en canvi, va abstenir-se en no veure satisfetes les seves demandes en relació amb la justícia de proximitat i el finançament, si bé quedaven obertes les portes a un eventual canvi de signe del seu vot al Congrés. Un cop el document va rebre el vistiplau del Govern i va arribar al Ministeri, va caler només superar un petit desacord sobre la redacció d'alguns articles perquè pogués ser pactat per les tres administracions el 13 de juliol a l'Ajuntament.

L'aprovació per part del Consell de Ministres va ser una realitat el 30 de juliol, fet que va possibilitar l'inici de la tramitació parlamentària el mes de setembre. El termini per presentar-hi esmenes es va ampliar a resposta de la sol·licitud del PP, motivada amb la voluntat de fer-ho "per millorar el text, no la totalitat", segons paraules de Fernández Díaz. La resta de grups municipals, per la seva part, defensaren l'acceleració del tràmit. Davant la Comissió d'Entitats Locals del Senat, el 17 d'octubre, Clos va demanar que en cas d'introduir-s'hi canvis que aquests fossin de caràcter estrictament tècnic, i tant ell com la resta de representants dels grups municipals presents van ser felicitats pels senadors per l'amplitud del consens obtingut i per les expectatives que el procés havia generat en altres municipis.

Tot just abans d'acabar l'any, el 22 de desembre, la Carta municipal de Barcelona (la qual consta de setanta-set articles i quatre capítols) va ser aprovada al Congrés dels Diputats per pràctica unanimitat. En un torn d'intervencions previ de caràcter predominantment festiu, l'única objecció (en relació amb el model de justícia de proximitat) la va posar el PP, que, però, va votar a favor del conjunt del document perquè hi havia reconegut algunes modificacions que havia proposat. Sevilla va afirmar que l'aprovació de la Carta no es tractava d'una qüestió de "privilegis" per a Barcelona, sinó de dotar la ciutat d'instruments per millorar la gestió dels recursos i per solucionar la problemàtica específica que afecta les grans ciutats. Abans de l'ovació i del brindis amb què es va escenificar l'acord, Clos va destacar el caràcter solemne del debat, i va instar també a una ràpida tramitació de la llei a la Cambra Alta (prevista per als primers mesos de 2006), que en permetés la posada en funcionament tan aviat com fos possible.

